

Finansrapport Hordaland fylkeskommune

Forvaltning av gjeldsportefølje og finansieringsavtaler

Rapport 2016 1 januar til 30 april

(Rapportdato 30. april, utskrevet 3. mai 2016)

Innholdsfortegnelse

- Side 3: Oppsummering og nøkkeltall – del I**
- Side 4: Oppsummering og nøkkeltall – del II**
- Side 5: Fordeling rentebinding**
- Side 6: Finansreglementets krav og strategi**
- Side 7: Porteføljens rentebindingstid og renterisiko**
- Side 8: Porteføljens kapitalbinding og refinansieringsrisiko**
- Side 9: Utvikling i rentebindingstid**
- Side 10: Utvikling i gjennomsnittrente**
- Side 11: Utvikling i lånegjeld**
- Side 12: Opptak av nye lån og refinansieringer i perioden**
- Side 13: Forfall og rentereguleringer i perioden**
- Side 14: Motpartoversikt lån**
- Side 15: Motpartoversikt rentebytteavtaler**
- Side 16: Markedskommentar**
- Side 17: Ordliste, forklaringer og beregninger**
- Appendiks I: Oversikt rentebetingelser og rentekostnader**
- Appendiks II: Stamdataoversikt**

Forbehold

Denne rapporten er utarbeidet av Bergen Capital Management AS (heretter BCM) i samsvar med forskrift om finansforvaltning og Kundens reglement for finansforvaltning. Rapporten baserer seg på kilder som vurderes som pålitelige, men BCM garanterer ikke at informasjonen i rapporten er presis eller fullstendig.

Uttalelsene i rapporten reflekterer oppfatninger på det tidspunkt rapporten ble utarbeidet, og BCM forbeholder seg retten til å endre oppfatninger uten varsel.

Denne rapporten skal ikke forstås som et tilbud eller anbefaling om kjøp eller salg av finansielle instrumenter. BCM påtar seg intet ansvar for verken direkte eller indirekte tap eller utgifter som skyldes forståelsen av og/eller bruken av denne rapporten.

Denne rapporten er kun ment å være til bruk for våre klienter, ikke for offentlig publisering eller distribusjon, men BCM tar dog ingen forbehold om klienters eventuelle offentliggjøring. Ansatte i BCM kan eie verdipapirer i selskaper som er omtalt i rapporten, og kan kjøpe eller selge slike verdipapirer.

Rapporten er utarbeidet på et gitt tidspunkt, verdiendringene kan være store i låne- og verdipapirmarkedet slik at endelig resultat vil kunne avvike, det er brukt beste anslag på gitte tidspunkt som markedspriser i rapporten.

Historisk resultat i porteføljer forvaltet av BCM er ingen garanti for fremtidig resultat. Fremtidig resultat vil blant annet avhenge av markedsutviklingen, forvalters dyktighet, porteføljens risiko, samt kostnader ved forvaltning.

Rapporten inneholder kun gjeld som er forvaltet av BCM. Rapporten er utarbeidet på basis av opplysninger fra långivere og Kunde, BCM kan ikke ta ansvar for riktigheten av denne informasjonen oppgitt fra tredjeparter. Ved reproduksjon eller annen bruk av rapporten bør rapporten i sin helhet vedlegges. Rapporten gir et øyeblikksbilde på rapporteringstidspunkt, slik at porteføljens sammensetning og risiko p.t. kan være høyere eller lavere.

BCM vil sjekke av status mot Kundens finansreglement ved rapportering. Men BCM oppfordrer Kunden til å foreta nødvendige kontroller, da det er Kunden selv de facto som er ansvarlig for at gjeldsporteføljen er i henhold til vedtatt reglement. Dersom BCM ikke mottar innvendinger mot rapporten innen 10 virkedager etter utsendt rapport anses rapporten som korrekt og akseptert av Kunden.

Oppsummering og nøkkeltall – del I

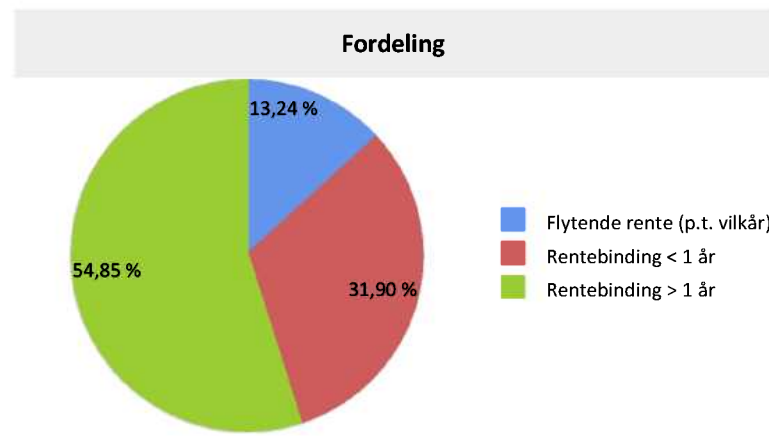
Nøkkeltall	30.04.2016	01.01.2016	Forklaring	Kommentar
Total lånegjeld	Kr. 9 390 691 240	Kr. 8 916 691 240	Viser samlet lånegjeld ved utløpet av rapporteringsperioden. Inkluderer alle lån som er gjengitt i stamdataoversikten.	
Rentebindingstid (inkl. rentebytteavtaler med fremtidig oppstart dersom det finnes slike i porteføljen).	2,18 ÅR	2,19 ÅR	Måltallet angir porteføljens vektete gjennomsnittlige rentebindingstid. Tallet viser hvor lenge renten på sertifikat, lån og obligasjoner i porteføljen er fast, hensyntatt alle kontantstrømmer (rentebetalinger, avdrag og hovedstol). Dersom en låneportefølje uten avdrag og årlige rentebetalinger har rentebindingstid på 1 betyr det at porteføljen i gjennomsnitt har en rentebinding på 12 måneder. Rentebindingstid er et kontantstrøm basert nøkkeltall og benyttes fremfor durasjon som er basert på markedsverdier.	
Vektet gjennomsnittrente	2,47 %	2,55 %	Måltallet angir porteføljens vektete gjennomsnittlige kupongrente, effektiv rente vil avvike noe. Ved sammenligning mot referanserente må det tas hensyn til durasjon og rentesikringsstrategi.	
Kapitalbinding	3,25 ÅR	3,37 ÅR	Måltallet angir porteføljens vektete gjennomsnittlige kredittbinding. Tallet viser hvor lang tid det i gjennomsnitt tar før renter, avdrag og hovedstol er nedbetalt eller forfalt til betaling. Desto høyere tall, desto mindre refinansieringsrisiko har porteføljen alt annet like.	

Oppsummering og nøkkeltall - del II

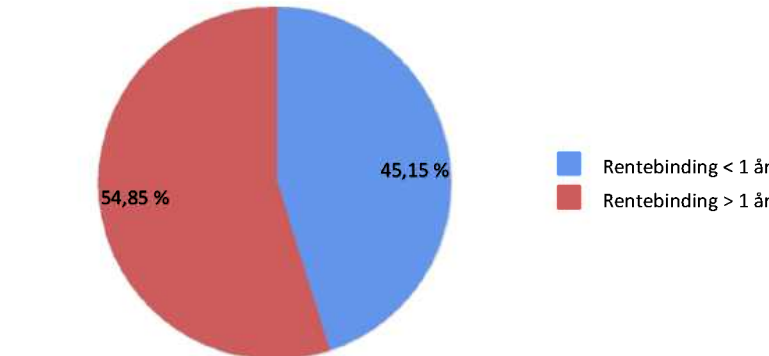
Nøkkeltall	30.04.2016	01.01.2016	Forklaring	Kommentar
Derivat volum (i % av gjeld)	35,36 %	37,24 %	Andel derivater (rentebytteavtaler, FRA, etc.) i (%) forhold til lånevolum.	
Rentebinding under 1 år	45,15 %	47,56 %	Andel forfall av rentebinding kommende år, dette nøkkeltallet viser hvor stor andel av porteføljen som har renteregulering innenfor det nærmeste året.	
Kapitalbinding under 1 år	38,68 %	40,74 %	Andel forfall kommende år, dette nøkkeltallet viser hvor stor andel av porteføljen som kommer til forfall innenfor det nærmeste året.	
Rentesensitivitet (1 %-poeng økning)	Kr. 42 396 912	Kr. 42 406 912	Estimat på økt rentekostnad ved 1 % - poeng økning i det generelle rentenivået (total gjeld x Rentebinding under 1 år x 1 %). Viser hvor mye porteføljens rentekostnad kommer til å øke med p. a. 1 år frem i tid ved 1%- poeng økning i det generelle rentenivået. Måltallet er lineært.	

Fordeling rentebinding

Fordeling	Saldo	Prosentvis av total
Rentebinding over 1 år (fastrente)	5 151 000 000	54,85 %
Rentebinding under 1 år (flytende rente)	2 996 000 000	31,90 %
Sum rentebinding	8 147 000 000	86,76 %
Flytende rente (p.t. vilkår)	1 243 691 240	13,24 %
SUM	9 390 691 240	100,00 %

Fordeling	Saldo	Prosentvis av total
Rentebinding over 1 år (fastrente)	5 151 000 000	54,85 %
Rentebinding under 1 år (flytende rente)	4 239 691 240	45,15 %
SUM	9 390 691 240	100,00 %

Forklaring til tabeller og grafer

Tabellene over viser fordelingen for gjeldsporteføljen angitt ved bruk av enkel rentebinding. Lån med rentebinding over 1 år er fastrentelån eller obligasjonslån med gjenværende rentebinding over 1 år på rapporteringsdato. Lån med flytende rente er sertifikat, obligasjoner og gjeldsbrevlån med gjenværende rentebinding under 1 år. Dersom porteføljen inneholder lån med p.t. vilkår har de 14 dagers rentevarsel og oppsigelsestid og en rentebinding på $14 / 365 = 0,04$. Dersom porteføljen inneholder lån med Nibortilknytning (3 eller 6 MND) er de sortert som lån med rentebinding under 1 år. Det er til enhver tid gjenværende rentebinding som er utgangspunkt for beregning av om fastrentene er under eller over 1 år. Figurene viser grafisk fordeling av gjeldsporteføljen målt ved bruk av enkel rentebinding. Alle lån som er medtatt i beregningen er gjengitt i "stamdataoversikten" som er vedlagt denne rapporten.

Finansreglementets krav og strategi

Krav i gjeldende reglement	Status	Kommentar
Det enkelte lån kan ikke utgjøre mer enn 20 % av den samlede gjeldsporteføljen	OK	
Fylkeskommunen skal ikke ta valutarisiko	OK	
Halvparten av lånegjelden bør som hovedregel ha fastrente. Andelen fast rente kan likevel variere mellom 40 % og 60 % ut fra om en anser vilkårene for rentebinding som gunstig eller ikke.	OK	
Som hovedregel skal det innhentes konkurrerende tilbud ved låneopptak og refinansieringer	OK	
Gjennomsnittlig bindingstid på renten skal være minimum 1 år og maksimum 4 år	OK	
FRA og rentebytteavtaler skal bare brukes som sikringsinstrument	OK	
Netto utestående sikringsinstrument skal ikke på noe tidspunkt overstige summen av utestående og godkjente plasserings eller finansieringsvolum	OK	

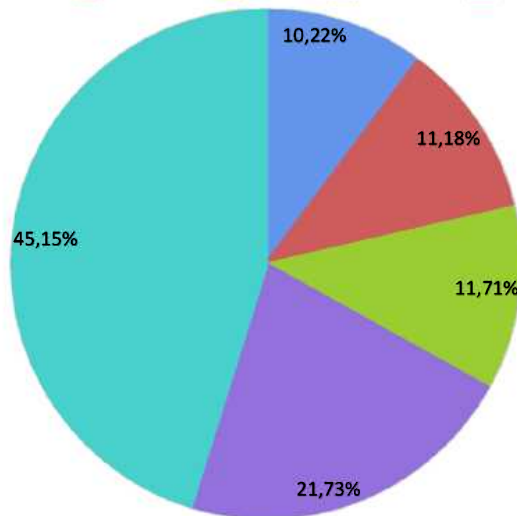
Krav til forvaltning av gjeldsporteføljen i henhold til gjeldende finansreglement. Kommentarer kun dersom det er avvik fra finansreglementet.

Porteføljens rentebindingstid og renterisiko

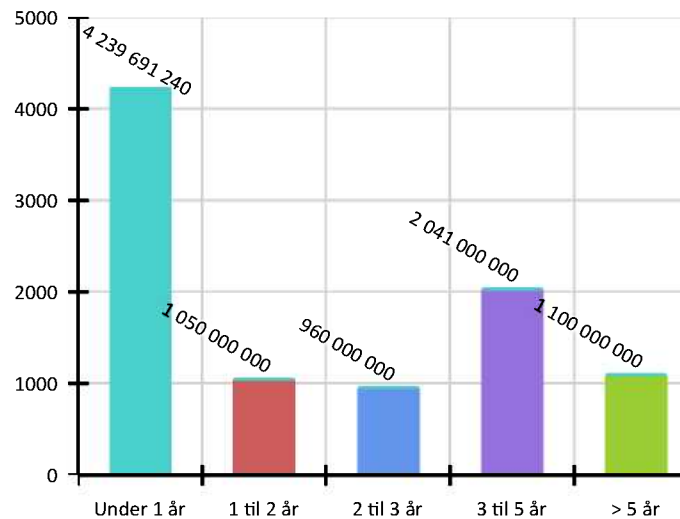
Intervall	Pålydende i NOK	Rentebindingstid	Andel	Akkumulert andel	Økning i rentekostnad ved 1% renteøkning
Under 1 år	4 239 691 240	0,27	45,15%	45,15%	kr 42 396 912
1 til 2 år	1 050 000 000	1,63	11,18%	56,33%	kr 52 896 912
2 til 3 år	960 000 000	2,69	10,22%	66,55%	kr 62 496 912
3 til 5 år	2 041 000 000	4,30	21,73%	88,29%	kr 82 906 912
> 5 år	1 100 000 000	5,70	11,71%	100,00%	kr 93 906 912
SUM	9 390 691 240	2,18	100,00%		

Rentebindingsintervall i % av porteføljen

2 til 3 år 1 til 2 år > 5 år 3 til 5 år Under 1 år

Rentebindingsintervall i NOK

Kommentar

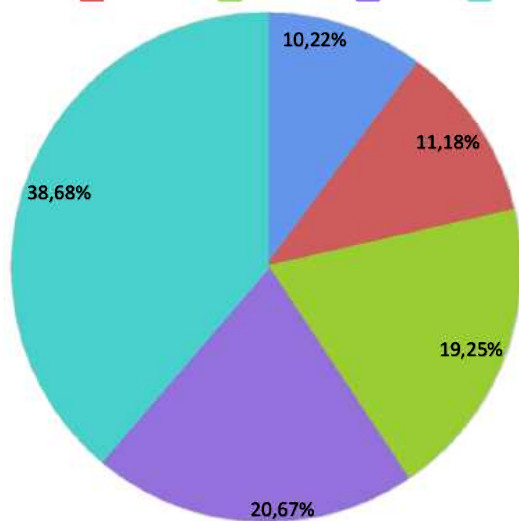
Rentebindingstid brukes ofte for å måle renterisiko. Det gir et uttrykk for hvor følsom kontantstrømmene til lånene er for en endring i markedsrentene. Man kan se på rentebindingstid som vektet gjennomsnittlig rentebindingstid for et lån eller en plassering. Porteføljens rentebindingstid er i tabellen målt ved slutten av rapporteringsperioden. Rentebindingen er i tråd med finansreglement og rentesikringsstrategi, hvor forutsigbarhet i rentekostnadene er et viktig element. Porteføljens rentebindingstid under 1 år vil være svært sensitive for bevegelser i markedsrentene. Porteføljens rentebindingstid over 5 år vil ha svært forutsigbare rentekostnader i de kommende årene. Alt annet like vil en slik forutsigbarhet ha en pris / «forsikringspremie», som må vurderes opp mot reduserte rentekostnader. Kolonnen økning i rentekostnad ved 1 %-poeng renteøkning viser økt årlig rentekostnad om 1 år, om 2 til 3 år, om 3 til 5 år og om 5 år dersom renten stiger med 1%-poeng. Dvs. når alle bindingene i porteføljen er løpt ut vil økt rentekostnad være 1% x total gjeld.

Porteføljens kapitalbinding og refinansieringsrisiko

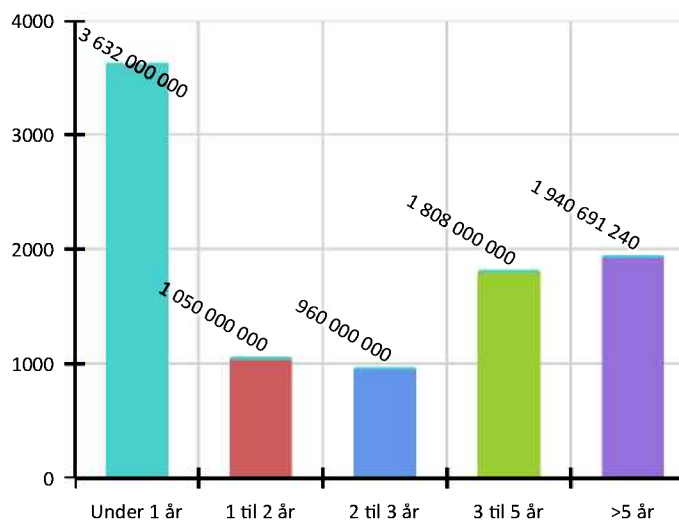
Forfallsintervall	Pålydende i NOK	Kapitalbinding	Prosentvis andel av porteføljen	Kommentar
Under 1 år	3 632 000 000	0,36	38,68%	<p>Tabellen viser gjenværende tid frem til forfallstidspunkt for lånene i porteføljen. Det er tatt hensyn til kapitalbevegelser som f.eks. avdrag i beregningene.</p> <p>Desto høyere tall desto lavere refinansieringsrisiko. Et 3MND sertifikat vil ved inngåelse ha 0,25 i kapitalbinding.</p> <p>Figurene viser en grafisk fremstilling av refinansieringsrisikoen i porteføljen.</p> <p>Porteføljer med kapitalbinding under 1 år har et stort kapitalbehov det kommende året.</p> <p>Porteføljer med kapitalbinding over 5 år antas å ha en «normal» forfallsstruktur.</p> <p>Porteføljens kapitalbinding må vurderes ut fra et kostnads-, rente og porteføljeperspektiv. Korte lån er normalt sett vesentlig billigere enn lengre lån.</p> <p>Beregninger av nøkkeltall er gjort ved bruk av lånets nedbetalingsprofil, långiver har ofte en mulighet til å kreve førtidig innfrielse slik at juridisk løpetid kan avvike.</p>
1 til 2 år	1 050 000 000	1,63	11,18%	
2 til 3 år	960 000 000	2,69	10,22%	
3 til 5 år	1 808 000 000	4,41	19,25%	
>5 år	1 940 691 240	8,74	20,67%	
SUM	9 390 691 240	3,25	100,00%	

Forfallsintervall i % av porteføljen

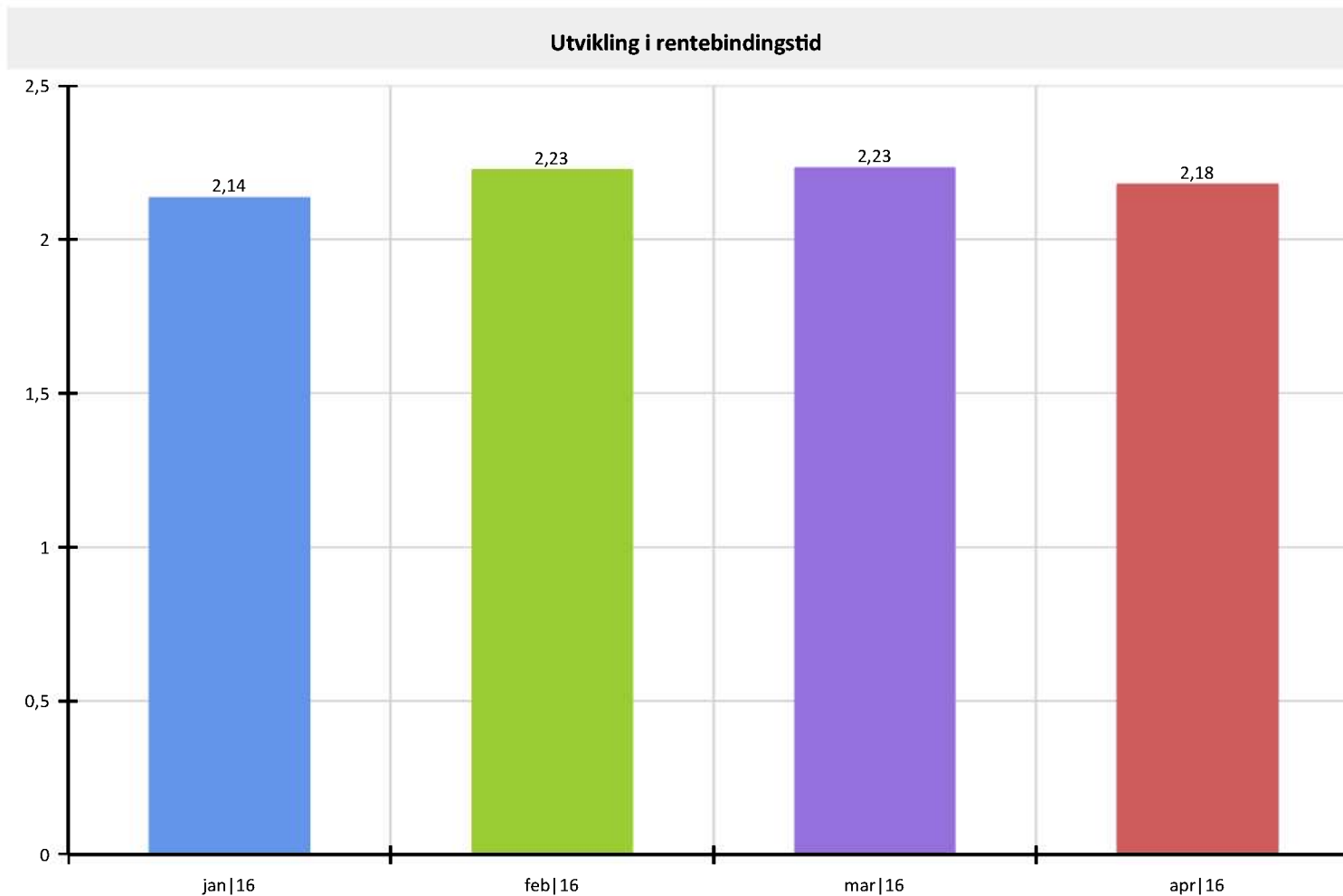
2 til 3 år 1 til 2 år 3 til 5 år >5 år Under 1 år

Forfallsintervall i NOK

Utvikling i rentebindingstid

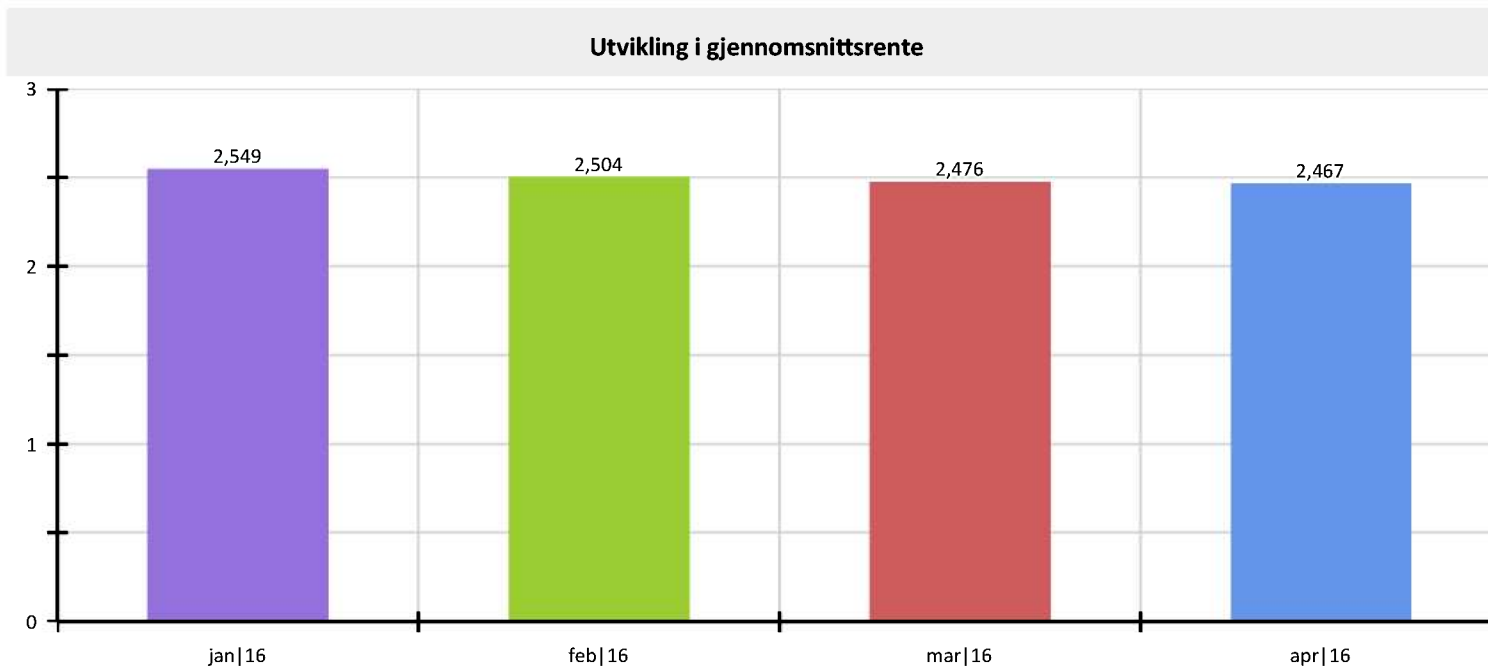
Kommentar

Rentebindingstid er målt ved utløpet av hver måned i rapporteringsperioden.

Den venstre aksene angir rentebindingstid i antall år.

Utvikling i rentebinding er beregnet eksklusiv rentebytteavtaler med fremtidig oppstart. Se side 3 for beregninger inklusiv fremtidige rentebytteavtaler.

Utvikling gjennomsnittrente

Kommentar

Vektet gjennomsnittrente er målt ved utløpet av hver måned i rapporteringsperioden.

Den venstre aksene angir gjennomsnittrente i %.

Porteføljen og markedsrenter

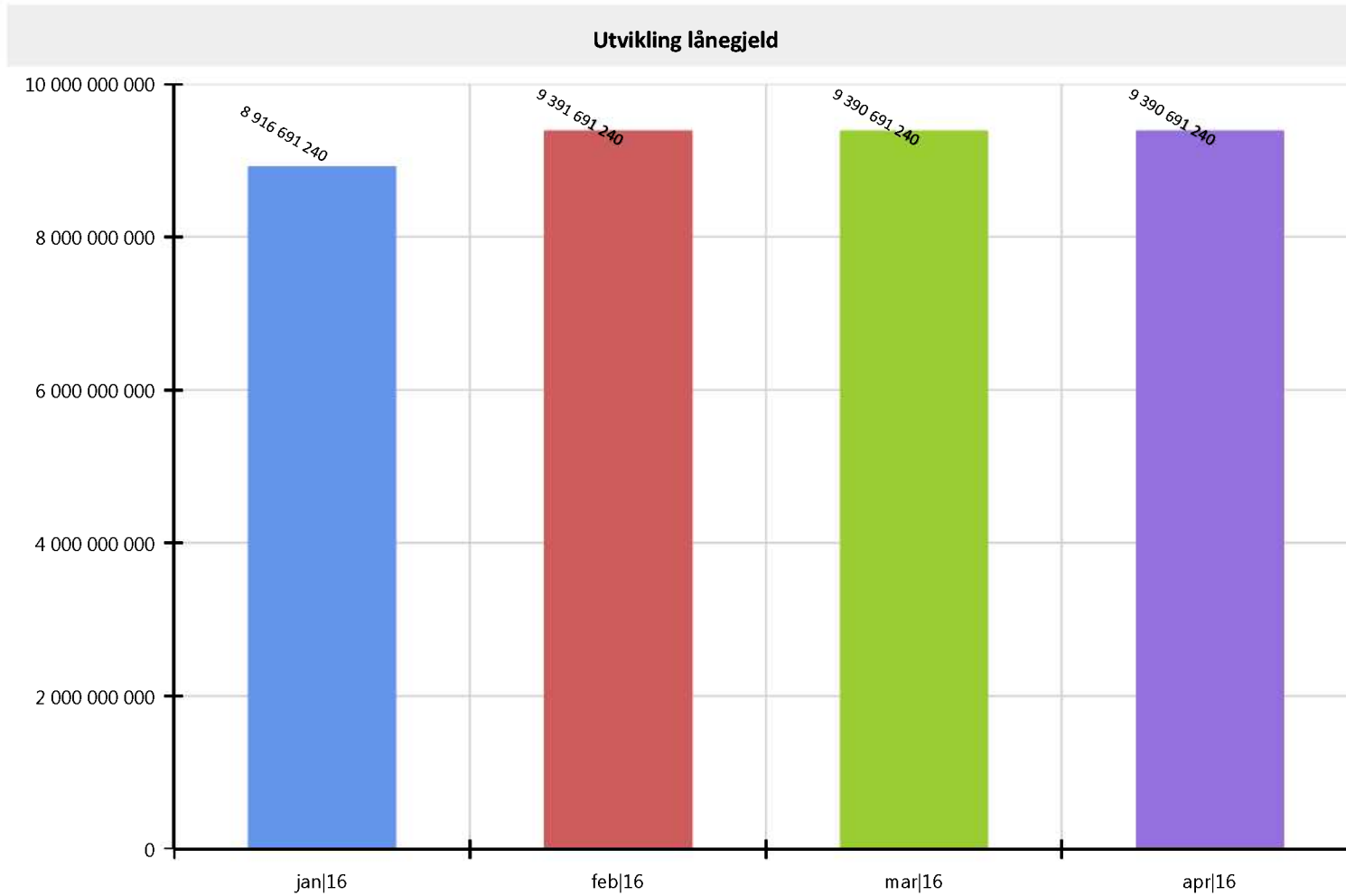
(Rentene er justert for kredittmargin (påslag), og indikerer derfor faktiske lånerenter for angitt løpetid)

Vektet gjennomsnittrente	P.T.KBN	Norges Bank (foliorenten/styringsrenten)	3 MND	6 MND	12 MND	3 År	5 År
2,47 %	1,65 %	0,50 %	1,09 %	1,22 %	1,28 %	1,63 %	2,08 %

Markedsrenter og porteføljens betingelser

Ved utløpet av rapporteringsperioden

Utvikling i lånegjeld

Kommentar

Lånegjeld er målt ved utgangen av hver måned i rapporteringsperioden.

Den venstre aksene angir lånegjeld i kroner.

Opptak av nye lån og refinansieringer i perioden

Ny långiver	Dato	Beløp	Rente	Forfall/renteregulering	Nytt lånenummer	Kommentar
DNB	29.01.2016	345 000 000	1,400	29.04.2016	NO0010757081	
DNB	18.02.2016	340 000 000	1,300	18.05.2016	NO0010758220	
DNB	26.02.2016	475 000 000	1,840	26.02.2021	NO0010758527	
KBN	08.03.2016	335 000 000	1,136	08.06.2016	20160128	
SEB MB	10.03.2016	441 000 000	1,170	12.12.2016		
Swedbank FS	18.03.2016	390 000 000	1,210	17.03.2017	NO0010760069	
DNB	30.03.2016	221 000 000	1,230	30.06.2016	NO0010760424	
DNB	29.04.2016	345 000 000	1,150	29.07.2016	NO0010764186	

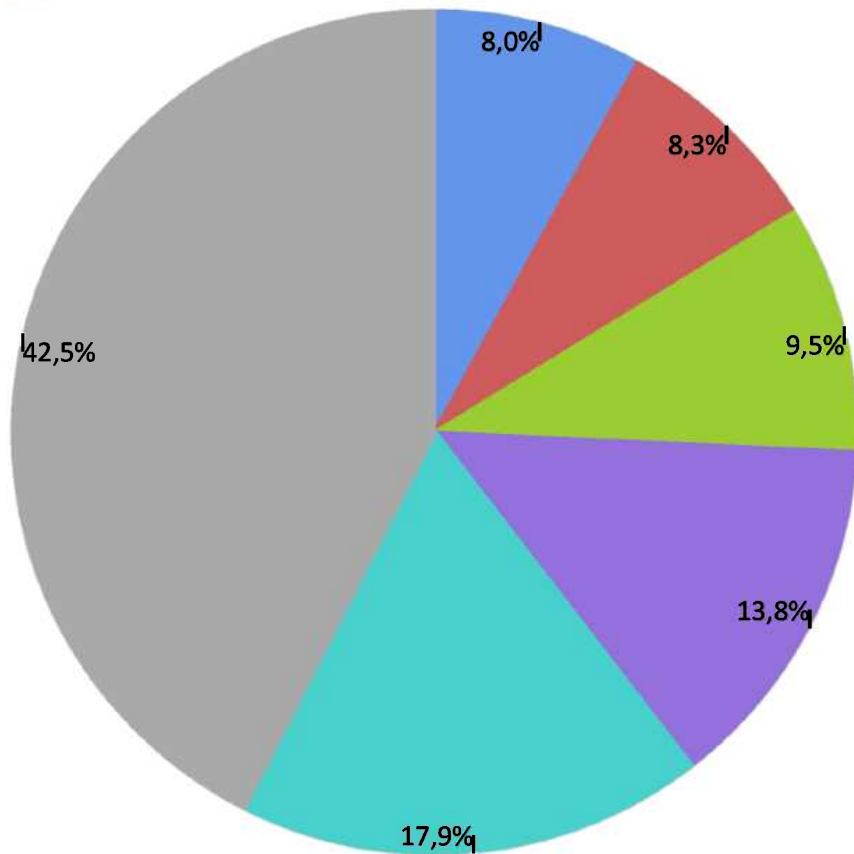
Forfall og rentereguleringer i perioden

Ny långiver	Dato	Beløp	Rente	Forfall/renteregulering	Nytt lånenummer	Kommentar
DNB	30.10.2015	345 000 000	1,480	29.01.2016	NO0010748700	
DNB	18.11.2015	340 000 000	1,500	18.02.2016	NO0010752496	
DNB	08.12.2015	335 000 000	1,626	08.03.2016	NO0010754096	
DNB	10.03.2015	441 000 000	1,324	10.03.2016	NO0010732548	
Nordea Mkts	18.03.2015	391 000 000	1,260	18.03.2016	NO0010733124	
DNB	30.12.2015	221 000 000	1,690	30.03.2016	NO0010754898	
DNB	29.01.2016	345 000 000	1,400	29.04.2016	NO0010757081	

Motpartsoversikt lån

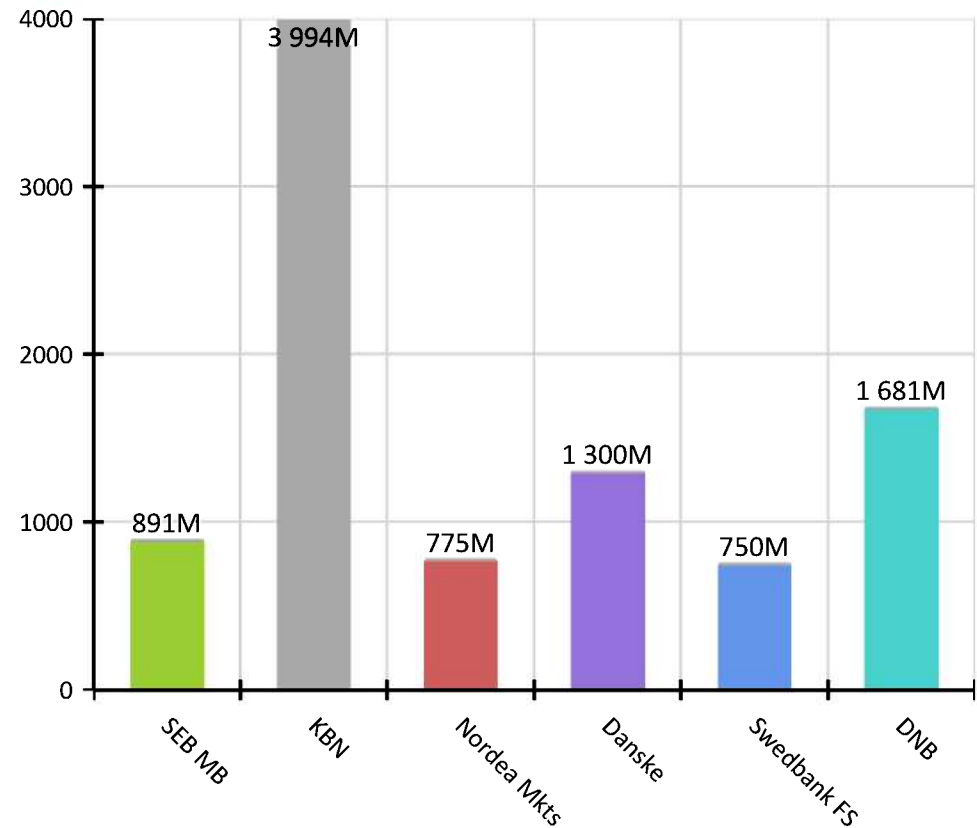
Motpartsoversikt i prosent

-
 Swedbank FS
-
 Nordea Mkts
-
 SEB MB
-
 Danske
-
 DNB
-
 KBN

Motpartsoversikt i NOK

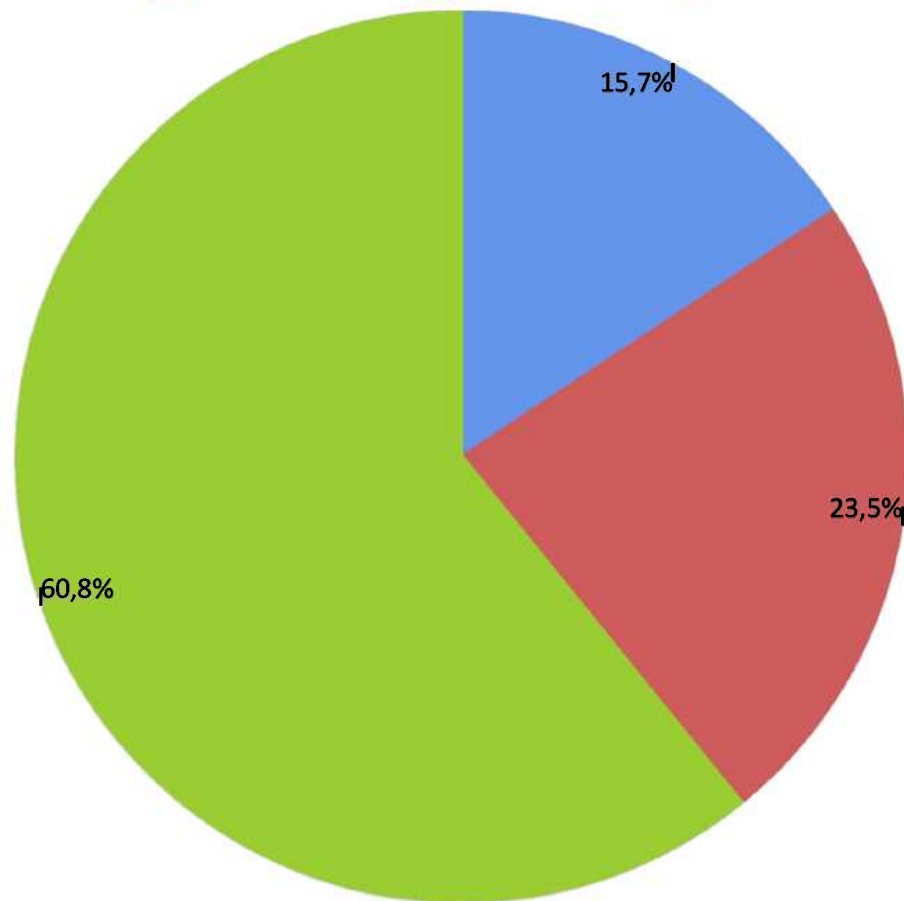
-
 KBN
-
 DNB
-
 Danske
-
 SEB MB
-
 Nordea Mkts
-
 Swedbank FS

Motpartsoversikt rentebytteavtaler

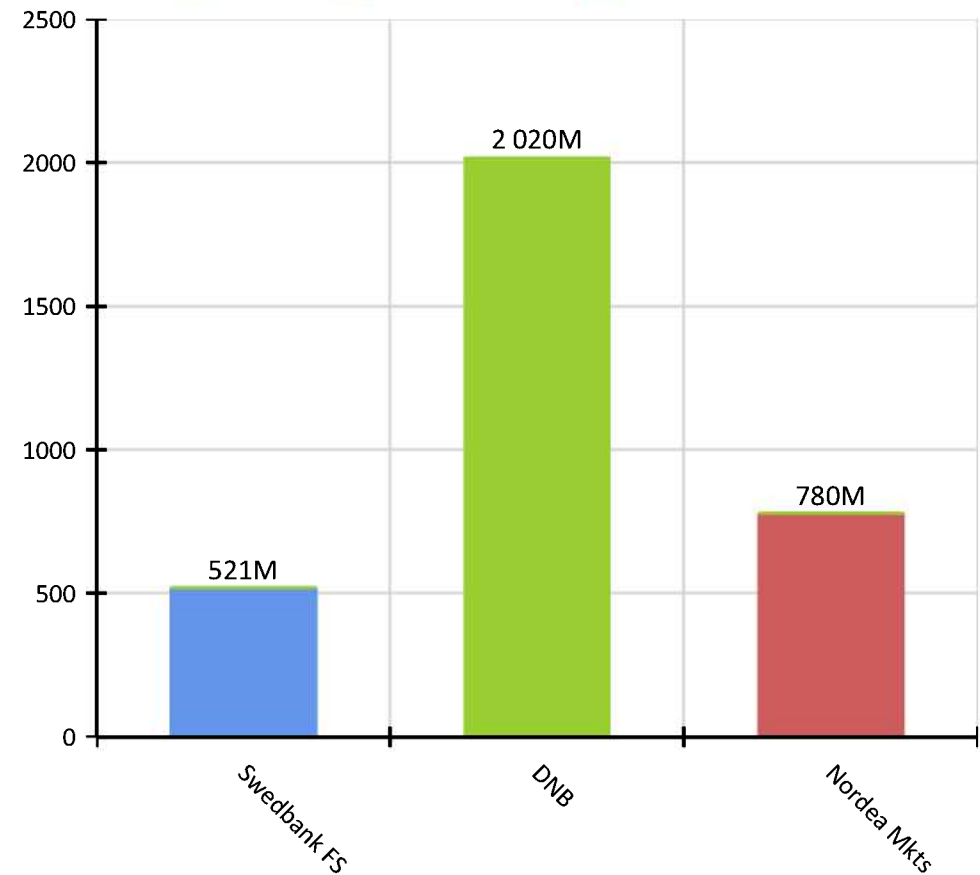
Motpartsoversikt i prosent

Swedbank FS Nordea Mkts DNB

Motpartsoversikt i NOK

DNB Nordea Mkts Swedbank FS

Markedskommentar

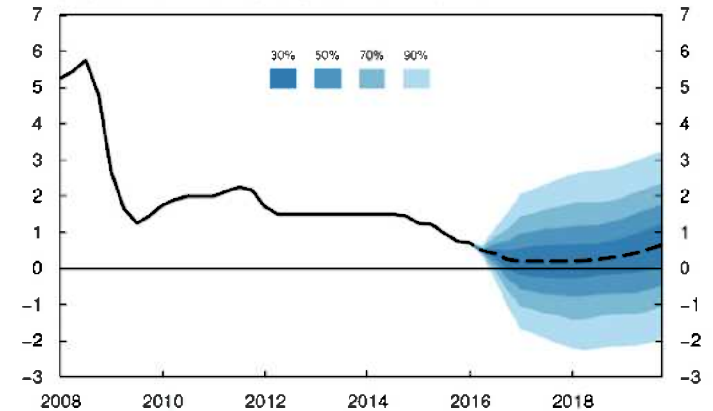
Veksten i verdensøkonomien er fortsatt moderat og usikkerheten om utviklingen fremover er stor, særlig i euroområdet og Kina. Usikkerhet rundt oljepris, utvikling i Kina og rentehevinger i USA er mye større enn tidligere. Globalt har vi hatt tilnærmet uendrede børser i 2016, men utviklingen har vært svært volatil. Her hjemme har Oslo Børs ved utgangen av april 2016 falt 1 %. Markedsaktørene ser en fare for dyp krise, og fokuserer blant annet på oppbremsing av økonomiene i fremvoksende markeder, frykt i det europeiske banksystemet, økte kredittmarginer i obligasjonsmarkedet og fall i råvarepriser. Det ventede omslaget for global økonomi har uteblitt, og nedsideutsiktene er dystre og langt mer sannsynlige enn før. De viktigste nedsidefarene i årene som kommer er kapitalflukt fra fremvoksende økonomier, omstilling i Kina, oljeeksportørere i krise, markedsvolatilitet, resesjon i BRICS landene, geopolitisk uro og usikkerhet rundt Storbritannias deltagelse i EU. Finansmarkedsuroen som preget starten av året har likevel avtatt noe ved utløpet av april. Det er god vekst i innenlandsk etterspørsel i industrialiserte land, men svakere utvikling i fremvoksende økonomier tynger eksportsektoren i mange industriland. Den pågående overgangen til en mer konsumdrevet vekst i Kina bidrar til lavere etterspørsel etter råvarer. Styringsrentene er nær null i mange land, og markedsaktørenes forventninger til styringsrentene fremover er lave. I USA ble renten hevet i desember 2015, men samlet sett for Norges handelspartnere har forventede styringsrenter falt. Her hjemme går vi en usikker tid i møte blant annet på grunn av den seneste tids kraftige fall i olje- og råvareprisene, kombinert med økt frykt for en ytterligere svekkelse av den økonomiske veksten i Kina og andre fremvoksende økonomier. Virkningene på norsk økonomi av fallet i oljeprisen og nedgangen i oljeinvesteringene kommer gradvis sterkere til syne, og vil påvirke og legge forutsetninger for norsk økonomi i tiden som kommer.

Hovedstyret i Norges Bank vedtok på sitt møte 16. mars å redusere styringsrenten med 0,25 %-enheter til 0,50 %. Slik hovedstyret nå vurderer utsiktene, kan styringsrenten bli satt ytterligere ned i løpet året. Isolert sett er det mye som taler for videre rentekutt, men usikkerheten rundt virkningene av pengepolitikken, boligpriser og gjeldsutvikling taler for å gå varsomt frem i rentesettingen. Anslagene i den siste rapporten fra Norges Bank tilsier en styringsrente som avtar til om lag ¼ prosent ved utgangen av 2016. Mot slutten av prognoseperioden i 2019 anslås styringsrenten å øke til nær ¾ prosent. Ny informasjon om aktiviteten i norsk økonomi indikerer at veksten har vært litt svakere enn ventet og at utsiktene fremover er noe svekket. Dette veier opp for at det lave rentenivået bidrar til å holde boligpriser og gjeldsvekst oppe. Hovedstyret i Norges Bank har som utgangspunkt for sin vurdering av pengepolitikken at renten settes med sikte på at inflasjonen skal være nær 2,50 prosent. Underliggende inflasjon har den siste tiden vært på nivåer nært og over målet slik at det er en viss risiko for at renteøkningene kan komme raskere enn det som markedet og Norges Bank legger til grunn. De korte pengemarkedsrenten har falt videre og nærmer seg 1 prosent, som gir en flytende kortsiktig lånerente for norske kommuner på mellom 1,20 – 1,30 prosent etter kredittpåslag. Kredittpåslaget for norske kommuner på lengre lån har økt kraftig siste halvår, og det er foreløpig ingenting som tilsier at denne utviklingen skal reverseres. Lave styringsrenter og markedsrenter ute taler likevel for at kommunen kan låne til flytende renter under 2,50 prosent i hele den kommende fire års perioden. Det er et viktig poeng at de lave rentene egentlig bare avspeiler lave vekstmuligheter og lav forventet inflasjon i årene som kommer. Med andre ord indikerer de lave rentene at vi både nasjonalt og globalt har en utfordrende økonomisk periode i vente. For Norge sin del kan svekket vekst og aktivitet føre til lavere lønnsvekst, lavere oljeinvesteringer, økt arbeidsledighet, med påfølgende fall i boligpriser dersom nedturen vedvarer. Momenter som vil gi utfordringer for kommuneøkonomien i tiden som kommer. Den største risikofaktoren for norsk økonomi er at også privatkonsumet svikter.

Veksten i norsk økonomi har avtatt markert de siste tre årene, og har vært lavere enn den anslåtte potensielle veksten. Svekkede vekstutsikter, økt arbeidsledighet, økende offentlig lånebehov, utgang i Nibormargin, utgang i kredittspreader og ulike finansielle reguleringer og krav vil gjøre at de nominelle lånerentene for norske kommuner ikke nødvendigvis vil følge markedsrentene videre ned. De siste årenes utvikling i lånemarkedet for kommuner gir grunn til å indikere at anslagsvis 1,5 prosent kan være en «bunn» for nominelle lånerenter. Virkningen av pengepolitikken er også spesielt usikker når styringsrenten nærmer seg en nedre grense. Det kan derfor ikke utelukkes at selv om det i dag ser ut som kommunen kan låne til flytende renter under 2,50 prosent frem til 2020, at det vil kunne komme en grad av normalisering i lånerentene. Vedvarende sterk økning i kredittmarginer eller begrensninger rundt kort innlåning for kommuner kan gi en slik effekt.

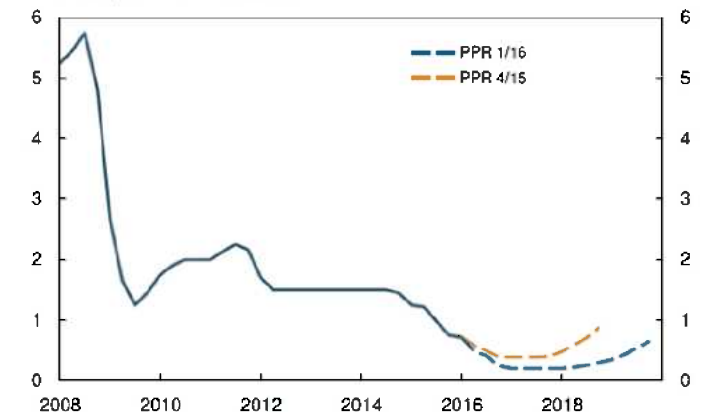
Kilde: Bergen Capital Management AS / Norges Bank / Bloomberg, 30. April 2016

Figur 2.4a Anslag på styringsrenten i referansebanen med sannsynlighetsfordeling.¹⁾ Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019²⁾

1) Usikkerhetsviftene er basert på historiske erfaringer og stokastiske simuleringer fra vår makroøkonomiske hovedmodell, NEMO. Usikkerhetsviften for styringsrenten tar ikke hensyn til at det eksisterer en nedre grense for renten
2) Anslag for 1. kv. 2016 – 4. kv. 2019 (stiplet)
Kilde: Norges Bank

Figur 2.21 Styringsrenten i referansebanen.¹⁾ Prosent. 1. kv. 2008 – 4. kv. 2019

1) Anslag for 1. kv. 2016 – 4. kv. 2019
Kilde: Norges Bank

Ordliste, forklaringer og beregninger

Deflasjon er reduksjon i det generelle prisnivået på varer og tjenester. Det motsatte av deflasjon er inflasjon.

Derivatvolum er en betegnelse på beholdning av derivat i % av samlet gjeld. Et derivat er et verdipapir der verdi avhenger av et underliggende aktivum på et fremtidig tidspunkt. F.eks. rentebytteavtale eller FRA.

Durasjon er den vektete gjennomsnittstiden til renteregulering på et lån beregnet ut fra nåverdien på fremtidige kontantstrømmer. Durasjon måler prissensitivitet til et lån med hensyn til endringer i renten. Durasjonen til en fastrenteobligasjon er den tid det i gjennomsnitt tar før kontantstrømmene (renter og hovedstol) forfaller til betaling. Durasjonen (egentlig modifisert durasjon) gir i tillegg uttrykk for hvor følsom verdien av obligasjonen er for endringer i rentenivået, og forteller hvor mange prosent verdien av obligasjonen vil gå ned med dersom markedsrentene stiger med ett prosentpoeng. Lang durasjon betyr at obligasjonsverdien er følsom for renteendringer. Durasjon baseres på beregning av markedsverdi, rentebinding er mer kontantstrømbasert og antas å være mer egnet som risikomål i offentlig sektor.

Fastrente er definert som gjeldsbrevlån eller obligasjoner som har gjenværende rentebinding på over ett år.

Finansreglement gir en samlet oversikt over fullmakter, rammer og retningslinjer for finansforvaltningen. Det fastsetter rammene for en forsvarlig og hensiktsmessig finansiell risikoprofil.

Flytende rente er definert som gjeldsbrevlån, sertifikat og obligasjoner som har gjenværende rentebinding under ett år.

Forfallsdato er den spesifikke dagen en inn- eller utbetaling skal skje på (betalingsfrist).

Gjeldsbrevlån er den mest benyttede låneformen i bankene. Lån blir knyttet til et gjeldsbrev. Det er et dokument hvor låntaker erklærer å skyldte penger. I gjeldsbrevet står det bestemmelser som regulerer forholdet mellom låntaker og långiver. Kommunalbanken og KLP Kommunekreditt utsteder gjeldsbrevlån med flytende – og fastrente samt gjeldsbrevlån med sertifikat og obligasjonsvilkår.

Inflasjon er vedvarende vekst i det generelle prisnivået. Inflasjon måles vanligvis ved veksten i konsumprisene. Norges Banks operative gjennomføring av pengepolitikken rettes inn mot lav og stabil inflasjon. Det operative målet for pengepolitikken er en årsvekst i konsumprisene som over tid er nær 2,5 prosent.

Kapitalbinding er volumveid gjennomsnitt av gjenværende tid frem til forfallstidspunktet for et gjeldsbrevlån, sertifikat eller obligasjon. F.eks. vil et 3 måneders sertifikat ha 0,25 i kapitalbinding på oppstartstidspunktet.

Konsumprisindeksen (KPI) er et mål for prisnivået til konsumprodukter og viser prisutviklingen på varer og tjenester som private husholdninger etterspør. Den prosentvise endringen i KPI brukes ofte som et generelt mål for inflasjon i en økonomi.

Kredittmargin (spread) er rentedifferansen mellom kredittobligasjonen og swaprente med samme løpetid. I det norske markedet benyttes swaprenten som målestokk, mens man i Euromarkedet noen ganger benytter statsrenten.

Kredittrisiko er risiko for at motpart ikke oppfyller sine forpliktelser. I et låneforhold består kredittrisikoen i at låntager ikke oppfyller låneavtalen.

Kupongrente er den faste renten på obligasjoner ved utstedelsestidspunktet. Når det generelle rentenivået synker vil en gitt kupongrente bli mer attraktiv og kursen på obligasjonen vil stige. Når det generelle rentenivået stiger blir effekten motsatt.

ISIN (lånenummer) er et nummer som brukes for å identifisere ulike verdipapirer, inkludert gjeldspapir, aksjer, opsjoner, derivater og rentederivater.

Markedskommentar er beskrivelse av dagens økonomiske situasjon og den fremtidige situasjonen basert på tolkninger av tilgjengelig informasjon. Uttalelsene reflekterer oppfatninger på det tidspunktet de ble laget, og BCM forbeholder seg retten til å endre oppfatninger uten forvarsel.

Markedsrisiko er risiko for potensielt tap i form av redusert markedsverdi som følge av prisfluktuasjoner i finansielle markeder.

Motpartsrisiko er forstått å være den type og grad av risiko forbundet med hver part i en avtalefestet ordning og risiko for at den andre parten opprettholder sine forpliktelser. For lån antas motpartsrisikoen for låntager å være lav. For rentebytteavtaler må motpartsrisiko vurderes ved kontraktsinngåelse.

Nibor (Norwegian Interbank Offered Rate) er en samlebetegnelse på norske pengemarkedsrenter med ulike løpetider, som skal gjenspeile rentenivået som långiver krever for et usikret utlån i norske kroner med levering om to dager, «spot».

Nøkkeltall anvendes innen økonomi for å sammenligne selskaper eller organisasjoner og deres virksomhet. Nøkkeltall som er fremhevet i rapporten antas å være spesielt viktig for den aktuelle kommune eller kunde.

Obligasjon er et standardisert omsettelig lån med opprinnelig løpetid på minst ett år. Betingelsene ved et obligasjonslån, slik som løpetid, rente, utbetalingsdatoer og eventuelle rentereguleringer avtales ved utstedelsen av obligasjonen.

Oppgjøringsrisiko er risiko for tap og likviditetsproblemer i forbindelse med avregnings- og oppgjøringsfunksjonene. Oppgjøringsrisiko omfatter kredittrisiko, likviditetsrisiko, juridisk risiko og operasjonell risiko. Risikoen som oppstår i et betalingssystem.

Oslo børs er Norges eneste regulerte markedsplass for omsetning av aksjer, egenkapitalbevis og andre verdipapirer, som derivater og obligasjoner.

P.a. rente er en enkel beregning for å vise forventet rentekostnad de neste 12 månedene. Beregnet som restgjeld x kupong.

P.t rente er en rente med kort renteregulering (vanligvis 14 dager) som vanligvis følger långivers innlånskostnader. Den følger også utviklingen i de korte pengemarkedsrentene og endres i takt med disse.

Påløpte renter viser akkumulerte, ikke betalte renter for det aktuelle lånet på rapporteringstidspunkt. Påløpte renter pr. 31. desember er således det rentebeløpet som skal anordnes til dette året. Påløpte renter i rapporten er beregnet med utgangspunkt i lånets stamdata. Husbanken har egne beregningsmetoder som ikke lar seg gjenskape på en enkel måte. Påløpte renter beregnet for Husbanklån kan derfor avvike noe. Påløpte renter er beregnet pr. t +1 på tilsvarende måte som for årsoppgaver.

Rapporteringsperiode er den aktuelle perioden som det rapporteres for. Rapporteringsdato og intervall er angitt på rapportens forside.

Refinansieringsrisiko er risikoen for at lån som forfaller ikke får ny finansiering og dermed må innfris. For fylkeskommuner og kommuner gjenspeiles denne risikoen i stor grad i volatiliteten i kredittmarginen som kan endre seg ved hver refinansiering. Risikoen kan reduseres ved å forlenge løpetiden i låneporteføljen, og ha tilstrekkelig likviditet til å dekke forfall eller tilgang til andre former for kreditt.

Rentebetingelser er til enhver tid gjeldende betingelser knyttet til det enkelte lånet.

Rentebindingstid (i år) er volumvektet gjennomsnitt av gjenstående rentebindingstid for lån og rentebytteavtaler.

Rentebinding inklusive forwardkontrakter (i år) er volumvektet gjennomsnitt av gjenstående rentebindingstid for lån og rentebytteavtaler. Denne varianten av nøkkeltalet tar hensyn til rentebytteavtaler som har oppstart frem i tid.

Rentebytteavtale (også kjent som renteswap) er en finansiell avtale om å bytte rentebetingelser for en periode. Et eksempel er å gå fra flytende rente til fastrente på et lån.

Rentefølsomhet sier noe om hvor mye kursen på et rentefond endres ved renteendringer. Måler prisfølsomheten til et fond ved mindre parallelle endringer på rentekurven.

Rentekostnad er kostnaden ved å låne penger. Betegnelse på den delen av betalte renter som skal anordnes på det spesifikke året.

Renteregulering er endring av lånerenten en eller flere ganger i låneperioden. Ny rente settes i forhold til rentereguleringsklausulen i lånekontrakten.

Renterisiko kan deles i markedsbasert- og kontantstrømbasert risiko. Markedsbasert renterisiko er risiko for potensielt tap i form av redusert markedsverdi som følge av endringer i renten. Kontantstrømbasert risiko er risiko for økte rentekostnader ved økninger i det generelle rentemarkedet.

Sertifikat er et rentebærende papir i likhet med obligasjoner. Forskjellen mellom papirene er at sertifikat har maksimal løpetid på ett år.

Stamdataoversikt viser en oppsummering av utvalgte sentrale betingelser og forutsetninger for de ulike lån, sertifikat og obligasjoner.

Styringsrenten er Norges Banks sentrale rente i utøvelsen av pengepolitikken. I Norge er dette representert ved foliorenten.

Swap (rentebytteavtale) er en avtale mellom to parter om å bytte fremtidige kontantstrømmer. For eksempel kan den ene parten betale den andre flytende rente, mens den selv mottar fast rente eller omvendt.

Tillitsmann i et obligasjonslån er en fellesrepresentant for obligasjonseierne hvis hovedoppgave er å ivareta deres interesser og rettigheter overfor låntaker. Tillitsmann i det norske markedet er vanligvis Nordic Trustee.

Total lånegjeld viser samlet lånegjeld som det rapporteres for. Samlet oversikt over lånene som inngår i rapporten finnes under kapittelet «stamdata».

Total rente er lånets gjeldende kupong, dvs. referanserente med tillegg av kredittmargin.

Valutakurs er prisen på et lands valuta målt mot andre lands valuta, for eksempel norske kroner per euro.

Valutarisiko er risiko for potensielt tap i form av redusert markedsverdi som følge av fluktuasjoner i valutakursen.

Vektet gjennomsnittrente er volumvektet gjennomsnitt av kupongrenter for lån og rentebytteavtaler.

Verdipapirsentralen (VPS) er en privat, selveiende institusjon, opprettet ved lov om verdipapirsentral, som driver et elektronisk rettighetsregister for aksjer, obligasjoner og andre finansielle instrumenter med i hovedsak norske utstedere.

Oversikt rentebetingelser og rentekostnader

Instrument	Ref. nr	Motpart	Beløp	Påløpte renter	Rente	Margin	Tot rente	P.a. rente	i % av gjeld
Hovedbok									
Lån	NO0010717465	Danske	400 000 000	-806 000	1,060	0,110	1,170	4 680 000	4,26 %
Lån	20110037	KBN	328 000 000	-961 085	1,650	-0,100	1,550	5 084 000	3,49 %
Lån	20110341	KBN	282 391 240	-1 480 813	1,650	0,000	1,650	4 659 455	3,01 %
Lån	20120229	KBN	313 300 000	-2 314 987	1,650	-0,100	1,550	4 856 150	3,34 %
Lån	20130187	KBN	245 000 000	-67 783	0,960	0,700	1,660	4 067 000	2,61 %
Lån	NO0010748627	Nordea Mkts	350 000 000	-2 567 178	1,455	0,000	1,455	5 092 500	3,73 %
Lån	NO0010713308	SEB MB	450 000 000	-746 200	1,020	0,128	1,148	5 166 000	4,79 %
Lån		SEB MB	441 000 000	-735 081	1,170	0,000	1,170	5 159 700	4,70 %
Lån	NO0010729312	Swedbank FS	360 000 000	-210 900	1,010	0,100	1,110	3 996 000	3,83 %
Lån	NO0010760069	Swedbank FS	390 000 000	-568 866	1,210	0,000	1,210	4 719 000	4,15 %

3 559 691 240

-10 458 892

47 479 805

37,91 %

Instrument	Ref. nr	Motpart	Beløp	Påløpte renter	Rente	Margin	Tot rente	P.a. rente	i % av gjeld
Hovedbok, Fastrentelån									
Lån	NO0010703937	Danske	400 000 000	-2 322 222	2,750	0,000	2,750	11 000 000	4,26 %
Lån	NO0010730914	Danske	500 000 000	-2 000 000	1,800	0,000	1,800	9 000 000	5,32 %
Lån	NO0010744303	DNB	300 000 000	-3 700 667	1,820	0,000	1,820	5 460 000	3,19 %
Lån	NO0010758527	DNB	475 000 000	-1 578 056	1,840	0,000	1,840	8 740 000	5,06 %
Lån	20130155	KBN	230 000 000	-1 333 744	3,070	0,000	3,070	7 061 000	2,45 %
Lån	20110429	KBN	280 000 000	-1 330 933	2,760	0,000	2,760	7 728 000	2,98 %
Lån	20080151	KBN	325 000 000	-406 069	3,460	0,000	3,460	11 245 000	3,46 %

2 510 000 000

-12 671 692

60 234 000

26,73 %

Instrument	Ref. nr	Motpart	Beløp	Påløpte renter	Rente	Margin	Tot rente	P.a. rente	i % av gjeld
Hovedbok, Rentebytteavtaler									
Lån	NO0010758220	DNB	340 000 000	-884 000	1,300	0,000	1,300	4 420 000	3,62 %
Lån	NO0010760424	DNB	221 000 000	-238 317	1,230	0,000	1,230	2 718 300	2,35 %
Lån	NO0010764186	DNB	345 000 000	-21 740	1,150	0,000	1,150	3 967 500	3,67 %
Lån	20100066	KBN	350 000 000	-1 156 847	1,080	0,550	1,630	5 705 000	3,73 %
Lån	20100285	KBN	355 000 000	-741 950	1,010	0,700	1,710	6 070 500	3,78 %
Lån	20100917	KBN	320 000 000	-1 909 479	1,650	0,000	1,650	5 280 000	3,41 %
Lån	20070517	KBN	300 000 000	-925 750	1,060	0,550	1,610	4 830 000	3,19 %
Lån	20090143	KBN	330 000 000	-965 250	1,070	0,550	1,620	5 346 000	3,51 %

Instrument	Ref. nr	Motpart	Beløp	Påløpte renter	Rente	Margin	Tot rente	P.a. rente	i % av gjeld
Hovedbok, Rentebytteavtaler									
Lån	20160128	KBN	335 000 000	-563 020	1,136	0,000	1,136	3 805 600	3,57 %
Lån	NO0010690944	Nordea Mkts	425 000 000	-469 271	1,000	0,325	1,325	5 631 250	4,53 %
Swap	2011051905478	DNB	335 000 000	-1 927 897	3,909	0,000	3,909	13 095 150	3,57 %
Swap	2011051905478	DNB	-335 000 000	522 600	1,040	0,000	1,040	-3 484 000	-3,57 %
Swap	2011082506781	DNB	330 000 000	-2 067 542	3,470	0,000	3,470	11 451 000	3,51 %
Swap	2011082506781	DNB	-330 000 000	637 542	1,070	0,000	1,070	-3 531 000	-3,51 %
Swap	2011121600536	DNB	320 000 000	-1 193 191	3,274	0,000	3,274	10 476 800	3,41 %
Swap	2011121600536	DNB	-320 000 000	364 444	1,000	0,000	1,000	-3 200 000	-3,41 %
Swap	2011070404897	DNB	345 000 000	-74 712	3,898	0,000	3,898	13 448 100	3,67 %
Swap	2011070404897	DNB	-345 000 000	18 017	0,940	0,000	0,940	-3 243 000	-3,67 %
Swap	2014020604962	DNB	340 000 000	-1 952 167	2,756	0,000	2,756	9 370 400	3,62 %
Swap	2014020604962	DNB	-340 000 000	779 167	1,100	0,000	1,100	-3 740 000	-3,62 %
Swap	2013031903268	DNB	350 000 000	-2 099 358	2,958	0,000	2,958	10 353 000	3,73 %
Swap	2013031903268	DNB	-350 000 000	766 500	1,080	0,000	1,080	-3 780 000	-3,73 %
Swap	1056657/1336454	Nordea Mkts	355 000 000	-1 486 503	3,426	0,000	3,426	12 162 300	3,78 %
Swap	1056657/1336454	Nordea Mkts	-355 000 000	438 228	1,010	0,000	1,010	-3 585 500	-3,78 %
Swap	1263919/1690044	Nordea Mkts	425 000 000	-906 667	2,560	0,000	2,560	10 880 000	4,53 %
Swap	1263919/1690044	Nordea Mkts	-425 000 000	354 167	1,000	0,000	1,000	-4 250 000	-4,53 %
Swap	101105.019.0	Swedbank FS	300 000 000	-2 049 875	3,565	0,000	3,565	10 695 000	3,19 %
Swap	101105.019.0	Swedbank FS	-300 000 000	609 500	1,060	0,000	1,060	-3 180 000	-3,19 %
Swap	120424.021.0	Swedbank FS	221 000 000	-945 389	3,850	0,000	3,850	8 508 500	2,35 %
Swap	120424.021.0	Swedbank FS	-221 000 000	250 467	1,020	0,000	1,020	-2 254 200	-2,35 %
			3 321 000 000	-17 838 294			123 966 700	35,36 %	
Total:			9 390 691 240	-40 968 878			231 680 505	100,00 %	

Stamdataoversikt

Navn	Ref. nr	Forf. dato	Restgjeld	i % av gjeld	Tot rente	Rentereg. dato
Hovedbok						
Hordaland - Danske - FRN - 29.08.16	NO0010717465	29.08.2016	400 000 000	4,26 %	1,170	30.05.2016
Kommunalbanken 2011-2021 Lån 2011-1 Grøn p.t.	20110037	22.02.2021	328 000 000	3,49 %	1,550	
Kommunalbanken 2011/2031 Refinans utlån til AS	20110341	06.07.2031	282 391 240	3,01 %	1,650	
Kommunalbanken 2012-2022 Grøn p.t.	20120229	09.05.2022	313 300 000	3,34 %	1,550	
Kommunalbanken 2013/2023 Nibor	20130187	25.04.2023	245 000 000	2,61 %	1,660	25.07.2016
Sertifikat 30.10.2015 - 28.10.2016 (BCM)	NO0010748627	28.10.2016	350 000 000	3,73 %	1,455	
Hordaland Fylkeskommune FRN 2016 (BCM)	NO0010713308	10.06.2016	450 000 000	4,79 %	1,148	
Sertifikat 10.03.2016 - 12.12.2016 (BCM)		12.12.2016	441 000 000	4,70 %	1,170	
Obligasjonslån 2015/2016 (BCM)	NO0010729312	12.10.2016	360 000 000	3,83 %	1,110	12.07.2016
Sertifikat 18.03.2016 - 17.03.2017 (BCM)	NO0010760069	17.03.2017	390 000 000	4,15 %	1,210	
			3 559 691 240	37,91 %	1,334	

Navn	Ref. nr	Forf. dato	Restgjeld	i % av gjeld	Tot rente	Rentereg. dato
Hovedbok, Fastrentelån						
Obligasjonslån 2014-2019 (Danske) (BCM)	NO0010703937	14.02.2019	400 000 000	4,26 %	2,750	14.02.2019
Obligasjonslån 2015/2022 (BCM)	NO0010730914	11.02.2022	500 000 000	5,32 %	1,800	
Obligasjonslån 2015/2020 (BCM)	NO0010744303	27.08.2020	300 000 000	3,19 %	1,820	
Obligasjonslån 2016/2021 (BCM)	NO0010758527	26.02.2021	475 000 000	5,06 %	1,840	
Kommunalbanken 3,07% 2013-2018	20130155	23.08.2018	230 000 000	2,45 %	3,070	
Kommunalbanken 2011/2021	20110429	28.08.2021	280 000 000	2,98 %	2,760	
Kommunalbanken 2008/2018	20080151	16.04.2018	325 000 000	3,46 %	3,460	16.04.2018
			2 510 000 000	26,73 %	2,400	

Navn	Ref. nr	Forf. dato	Restgjeld	i % av gjeld	Tot rente	Rentereg. dato
Hovedbok, Rentebytteavtaler						
Sertifikat 18.02.2016 - 18.05.2016	NO0010758220	18.05.2016	340 000 000	3,62 %	1,300	
Sertifikat 30.03.2016 - 30.06.2016	NO0010760424	30.06.2016	221 000 000	2,35 %	1,230	
Sertifikat 29.04.2016 - 29.07.2016	NO0010764186	29.07.2016	345 000 000	3,67 %	1,150	
Kommunalbanken 2010/2020 Lån 2010	20100066	18.02.2020	350 000 000	3,73 %	1,630	18.05.2016
Kommunalbanken 2010/2020 - Lån 2010 II	20100285	18.06.2020	355 000 000	3,78 %	1,710	20.06.2016
Kommunalbanken 2010-2030 Lån 2010-3	20100917	20.12.2030	320 000 000	3,41 %	1,650	
Kommunalbanken 2007/2017 FRN - Refinans 2007	20070517	21.11.2017	300 000 000	3,19 %	1,610	23.05.2016
Kommunalbanken 2009/2019 FRN - Lån 2009 II	20090143	26.02.2019	330 000 000	3,51 %	1,620	26.05.2016
Lån med sertifikatvilkår 08.03.2016 - 08.06.2016 (BCM)	20160128	08.06.2016	335 000 000	3,57 %	1,136	

Navn	Ref. nr	Forf. dato	Restgjeld	i % av gjeld	Tot rente	Rentereg.dato
Hovedbok, Rentebytteavtaler						
Obligasjonslån 2013/2017	NO0010690944	01.10.2017	425 000 000	4,53 %	1,325	01.07.2016
Rentebytteavtale 2011/2016	2011051905478	08.06.2016	335 000 000	3,57 %	3,909	08.06.2016
Rentebytteavtale 2011/2016	2011051905478	08.06.2016	-335 000 000	-3,57 %	1,040	08.06.2016
Rentebytteavtale 2012/2019	2011082506781	26.02.2019	330 000 000	3,51 %	3,470	26.02.2019
Rentebytteavtale 2012/2019	2011082506781	26.02.2019	-330 000 000	-3,51 %	1,070	26.05.2016
Rentebytteavtale 2012-2022	2011121600536	20.03.2022	320 000 000	3,41 %	3,274	20.03.2022
Rentebytteavtale 2012-2022	2011121600536	20.03.2022	-320 000 000	-3,41 %	1,000	20.06.2016
Rentebytteavtale Lån 2011-II 2011/2016	2011070404897	29.07.2016	345 000 000	3,67 %	3,898	29.07.2016
Rentebytteavtale Lån 2011-II 2011/2016	2011070404897	29.07.2016	-345 000 000	-3,67 %	0,940	29.07.2016
Rentebytteavtale 2015/2021	2014020604962	16.02.2021	340 000 000	3,62 %	2,756	16.02.2021
Rentebytteavtale 2015/2021	2014020604962	16.02.2021	-340 000 000	-3,62 %	1,100	16.05.2016
Rentebytteavtale 2015/2020	2013031903268	18.02.2020	350 000 000	3,73 %	2,958	18.02.2020
Rentebytteavtale 2015/2020	2013031903268	18.02.2020	-350 000 000	-3,73 %	1,080	18.05.2016
Rentebytteavtale 2012-2020	1056657/1336454	18.06.2020	355 000 000	3,78 %	3,426	18.06.2020
Rentebytteavtale 2012-2020	1056657/1336454	18.06.2020	-355 000 000	-3,78 %	1,010	20.06.2016
Rentebytteavtale 2013/2017	1263919/1690044	01.10.2017	425 000 000	4,53 %	2,560	01.10.2017
Rentebytteavtale 2013/2017	1263919/1690044	01.10.2017	-425 000 000	-4,53 %	1,000	01.07.2016
Rentebytteavtale 2010/2017	101105.019.0	22.11.2017	300 000 000	3,19 %	3,565	22.11.2017
Rentebytteavtale 2010/2017	101105.019.0	22.11.2017	-300 000 000	-3,19 %	1,060	23.05.2016
Rentebytteavtale 2012/1019	120424.021.0	22.09.2019	221 000 000	2,35 %	3,850	22.09.2019
Rentebytteavtale 2012/1019	120424.021.0	22.09.2019	-221 000 000	-2,35 %	1,020	22.06.2016
			3 321 000 000	35,36 %	3,733	
		Total:	9 390 691 240	100,00 %	2,467	